

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/77/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6119228674
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubomír Šabla
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2024:6119228674.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ľubomíra Šablu a sudcov JUDr. Zity Nagypálovej a JUDr. Dušana Ďuriana ako členov senátu, v spore žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XX, XXX XX D. D., právne zastúpený Lion Law Partners s.r.o., so sídlom Komenského 14A, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 36 862 461, proti žalovanému: B. E., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom F. XXX, XXX XX F., právne zastúpený JUDr. Mgr. Ivanou Švarc, advokátkou, Advokátska kancelária so sídlom Horná 54, 974 01 Banská Bystrica, v konaní o zaplatenie 4 215,- € a 1 154,91 €, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 16C/11/2019 – 239 zo dňa 03. apríla 2023 ako súdu prvej inštancie, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie v I. výroku o čiastočnom vyhovení žalobe m e n í tak, že žalovaný j e p o v i n ý zaplatiť žalobcovi sumu 981,58 € v lehote troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku a vo zvyšnej časti, t.j. v časti sumy 4 215,- € žalobu z a m i e t a.

II. Žalobca j e p o v i n ý nahradiť žalovanému trovy konania v rozsahu 63,44% do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou po pripustení jej zmeny domáhal od žalovaného zaplatenia sumy 4 215,- € titulom zmluvnej pokuty a úroku z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 10 000,- € od 11.06.2016 do 02.10.2018, t.j. sumy 1 154,91 €. Žalobu odôvodnil tým, že žalovanému poskytol dňa 30.03.2016 pôžičku v sume 10 000,- €, žalovaný sa ju zaviazal vrátiť do 10.06.2016 a pre prípad omeškania s jej vrátením bola dojednaná povinnosť žalovaného zaplatiť žalobcovi zmluvnú pokutu vo výške 30,- € za každý deň omeškania, pričom žalobca si žalobou uplatňuje len zmluvnú pokutu vo výške 5,- € za každý deň omeškania.

2. Odvolaním napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi zmluvnú pokutu vo výške 4 215,- € a úrok z omeškania vo výške 981,58 €, všetko v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku (I. výrok); vo zvyšnej časti žalobu zamietol (II. výrok) a uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 93,54 % v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie o výške trov konania žalobcu (III. výrok).

3. Z nesporných skutkových tvrdení strán sporu a vykonaného dokazovania pred súdom prvej inštancie vyplýva, že dňa 30.03.2016 pred samotným poskytnutím pôžičky podpísal žalovaný pred notárom listinu označenú ako uznanie dlhu, v ktorej žalovaný vyhlásil, že uznáva svoj dlh čo do dôvodu aj výšky voči žalobcovi vo výške 10 000,- €, ktoré si žalovaný požičil a prevzal dňa 30.03.2016. Tento dlh sa žalovaný zaväzuje vrátiť v poskytnutej výške žalobcovi najneskôr do 10.06.2016, a to tak, že požičkanú sumu vráti osobne do rúk žalobcu. V prípade, že v dohodnutej lehote požičkané peniaze žalovaný nevráti, žalovaný

sa zaväzuje uhradiť žalobcovi zmluvnú pokutu vo výške 30,- Eur za každý deň omeškania. Súčasne žalovaný prehlasuje, že toto uznanie podpísal slobodne, vážne a bez nátlaku. Následne toho istého dňa žalobca poskytol žalovanému pôžičku vo výške 8.500,- €.

4. V konaní pred súdom prvej inštancie bola k žalobe pripojená fotokópia predmetnej listiny len s notársky osvedčeným podpisom žalovaného (č. l. 10 spisu), neskôr po prvom pojednávaní vo veci konanom dňa 27.02.2023, na ktorom súd prvej inštancie vyslovil predbežný právny názor, že prehlásenie o zmluvnej pokute uvedené v uznaní dlhu a priori nemôže považovať za dohodu zmluvných strán zmluvy o pôžičke na zmluvnej pokute, keď na predmetnom uznaní dlhu absentuje podpis veriteľa (žalobcu), je to iba uznanie dlhu dlžníka (žalovaného), bol na nasledujúcom pojednávaní konanom dňa 20.03.2023 zo strany žalobcu predložený originál predmetnej listiny v dvoch vyhotoveniach, jeden podpísaný len žalobcom (bez notársky osvedčeného podpisu žalovaného) a druhý len s notársky osvedčeným podpisom žalovaného (bez podpisu žalobcu) (viď prílohová obálka na č. l. 215 spisu). Žalobca k okolnostiam podpísania predmetnej listiny na predmetnom pojednávaní vypovedal, že dňa 30.03.2016 si vytlačil jednu listinu uznania dlhu, ktorú podpísal, druhú dal na podpis žalovanému. Uviedol, že mal síce za to, že žalovaný mal podpísať obidve listiny, tieto obidve mali byť opatrené ich podpismi, k tomu však nedošlo možnože vzhľadom na zhon alebo že to nejako nedotiahli do konca. Žalovaný osobitne pravosť podpisu žalobcu na osobitnom vyhotovení uznania dlhu nerozporoval, nepopieral, že je to jeho podpis, v konaní však tvrdil, že zmluvná pokuta nebola riadne dohodnutá pre absenciu písomnej formy.

5. Dňa 02.10.2018 žalovaný poukázal v prospech účtu žalobcu sumu 10 000,- € s poznámkou „B. E. / splatenie dlhu z 30. 03. 2016“.

6. Na základe takto vykonaného dokazovania s poukazom na ustanovenie § 657, § 658 ods. 1, § 544 ods. 1 a 2, § 40 ods. 3 a § 121 ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v platnom znení (ďalej aj „OZ“) súd prvej inštancie dospel k nasledovným záverom:

7. Samotné uznanie dlhu, aj keď spĺňajúce po obsahovej stránke náležitosti jednostranného právneho úkonu dlžníka – uznania dlhu nepovažoval súd prvej inštancie za platné z dôvodu, že zmluva o pôžičke je reálnym kontraktom, preto k vzniku právneho vzťahu z pôžičky dôjde až jej poskytnutím, skutočným odovzdaním predmetu pôžičky dlžníkovi. Z vykonaného dokazovania však vyplynulo, že pôžičku odovzdal žalobca žalovanému až po podpise uznania dlhu žalovaným, teda dlh v čase jeho uznania ešte neexistoval. Bol názoru, že predčasné uznanie dlhu nevyvoláva žiadne právne účinky. To však nič nemení na tom, že k poskytnutiu pôžičky potom toho istého dňa na základe ústnej zmluvy o pôžičke došlo, medzi stranami sporu okrem toho nebol sporný ani dátum splatnosti dlhu a napokon ani to, že sumu 10 000,- € žalovaný zaplatil žalobcovi až dňa 02.10.2018, teda po lehote splatnosti.

8. Pokiaľ ide o samotnú výšku istiny pôžičky poskytnutej žalobcom žalovanému, súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania ustálil, že táto činila len 8 500,- € (nie žalobcom tvrdených 10 000,- €) a suma 1 500,- € predstavovala odmenu, úroky z pôžičky v zmysle § 658 ods. 1 OZ.

9. Vzhľadom na dodatočne v konaní predložené dve vyhotovenia originálu listiny označenej ako uznanie dlhu, z ktorých každé vyhotovenie bolo podpísané len jednou zo strán sporu, súd prvej inštancie oproti svojmu predbežnému právnomu posúdeniu uzavrel, že podpisy zmluvných strán nemusia byť v zmysle ust. § 40 ods. 3 OZ na tej istej listine, preto považoval dojednanie o zmluvnej pokute za dojednané v písomnej forme a platné. K obrane žalovaného, že nepredpokladal, že žalobca bude v budúcnosti požadovať zmluvnú pokutu aj zo sumy, ktorú žalovaný zaplatil okrem istiny, keď takýto postup žalovaný považuje za neetický, pričom nie sú známe žiadne škodlivé následky u žalobcu vyplývajúce z omeškania plnenia záväzku žalovaného, súd prvej inštancie uviedol, že mechanizmus výpočtu zmluvnej pokuty nie je naviazaný na sumu, ktorú sa žalovaný titulom pôžičky zaviazal žalobcovi vrátiť, t. j. nie je formulovaný ako percento z požičanej sumy a ani ako percento zo sumy, ktorú ma žalovaný žalobcovi vrátiť, ale je formulovaný ako konkrétna suma násobená počtom dní omeškania žalovaného. Poukázal tiež na to, že zmluvná pokuta plní funkciu zabezpečovaciu, prevenčnú, ako aj sankčnú, pričom zo samotného znenia ustanovenia § 544 OZ vyplýva možnosť dojednania zmluvnej pokuty pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti aj v prípade, ak porušením povinnosti zmluvnej strane oprávnenej na zmluvnú pokutu nevznikne škoda.

10. Aj napriek samotnej textácii dojednania o zmluvnej pokute, ktorá je formulovaná len ako vyhlásenie žalovaného, že sa zaväzuje zmluvnú pokutu zaplatiť žalobcovi, súd prvej inštancie vzhľadom na podpis žalobcu na druhej listine (s identickým obsahom a datovaním) dospel k záveru, že sa jedná o dvojstranný právny úkon, a teda dohodu medzi žalobcom a žalovaným o zabezpečení riadneho a včasného splnenia povinnosti žalovaného vrátiť žalobcovi sumu 10 000,- € v lehote do 10.06.2016.

11. Súd prvej inštancie mal taktiež za to, že dojednanie o zmluvnej pokute spĺňa zákonné náležitosti vyžadované ust. § 544 OZ a vzhľadom na výšku zmluvnej pokuty uplatnenú žalobcom v žalobe túto považoval aj za primeranú s prihliadnutím na hodnotu a význam zabezpečovanej povinnosti.

12. Pokiaľ žalovaný v konaní tvrdil, že sa so žalobcom dohodol na zmene termínu splatnosti pôžičky, súd prvej inštancie poukázal na to, že žalobca v konaní uzavretie takejto dohody poprel, tvrdil dokonca, že po márnom uplynutí lehoty na vrátenie dohodnutej sumy zostal žalovaný pre žalobcu nekontaktný. Žalovaný uzavretie takejto dohody nepreukázal.

13. Keďže žalovaný bol v omeškaní so zaplatením sumy 10 000,- € od 11.06.2016 do 02.10.2018 vrátane, t.j. 843 dní, súd prvej inštancie priznal žalobcovi voči žalovanému právo na zaplatenie zmluvnej pokuty v uplatnenej výške 4 215,- € (5,- € x 843 dní).

14. S poukazom na ust. § 517 ods. 2 OZ v spojení s § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v platnom znení súd prvej inštancie za dané obdobie omeškania žalovaného s plnením sumy 10 000,- € priznal žalobcovi aj úrok z omeškania vo výške 5% ročne z istiny pôžičky 8 500,- €, t.j. sumu 981,58 €. S poukazom na ust. § 121 ods. 3 OZ a judikatúru tak Najvyššieho súdu SR, ako aj Najvyššieho súdu ČR však nepovažoval za dôvodné priznanie úroku z omeškania aj z príslušenstva pohľadávky - úroku vo výške 1 500,- €, preto žalobu vo zvyšnej časti žalobou uplatneného úroku z omeškania zamietol.

15. O nároku strán sporu na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle § 262 ods. 1 v spojení s § 255 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v platnom znení (ďalej aj „CSP“) podľa pomeru úspechu strán sporu vo veci. Úspech žalobcu v konaní ustálil v rozsahu 96,77 % a úspech žalovaného 3,23 %. Preto patrí väčšinou úspešnému žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 93,54 %. Dodal, že o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku.

16. Proti I. výroku rozsudku súdu prvej inštancie o čiastočnom vyhovení žalobe podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný. Rozhodnutie označil za nesprávne z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP, t.j. z dôvodov, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

17. Žalovaný mal za to, že súd prvej inštancie dostatočným spôsobom neprihliadol na všetky okolnosti posudzovaného prípadu, komplexne a dostatočne nepreskúmal a nevyhodnotil výsledky dokazovania vo vzájomných súvislostiach a nezohľadnil všetky potrebné zákonné kritéria potrebné na takéto rozhodnutie; vyhodnotil dôkaznú situáciu výhradne v prospech žalobcu, pričom sa nevysporiadal so skutočnosťami na strane žalovaného. Žalovaný trval na tom, že „dohoda“ o zmluvnej pokute je od počiatku neplatná najmä z dôvodu, že listinu označenú ako uznanie dlhu vnímal len tak, ako bola označená, teda len ako uznanie dlhu, nie aj dohodu o zmluvnej pokute, o žiadnej zmluvnej pokute sa reálne vopred so žalobcom nedohodol. Zdôraznil, že listinu o uznaní dlhu pripravil vopred žalobca, jemu ju na preštudovanie a prípadné doplnenie neposkytol. Medzi ním a žalobcom nebola uzavretá žiadna dohoda o zmluvnej pokute. Toto ustanovenie jednostranným spôsobom uviedol do listiny o uznaní dlhu sám žalobca, a to tak, že listinu nazval ako uznanie dlhu, žalovaný ju vnímal ako doklad preukazujúci, že mu žalobca poskytol pôžičku a že má povinnosť mu ju do konkrétneho dátumu vrátiť (aj s odmenou), no ustanovenie o zmluvnej pokute žalovaný vnímal ako vyhlásenie žalobcu, na ktorom sa však osobitne nedohodli.

18. Žalovaný naďalej spochybňoval platnosť dohody o zmluvnej pokute aj tým, že ustanovenie o zmluvnej pokute v prípade omeškania s vrátením pôžičky považoval za nereálne a v rozpore so zákonom, nakoľko si bol vedomý, že na takéto dojednanie sa vyžaduje písomná forma zo zákona,

a rovnako podmienky spornej zmluvnej pokuty boli podľa jeho názoru v rozpore so zákonom. Žalobca podmieňoval poskytnutie pôžičky overeným podpisom na listine s názvom uznanie dlhu. Žalovaný tvrdil, že bol postavený pred rozhodnutie hneď uvedenú listinu podpísať a osvedčiť, aby mu bola poskytnutá pôžička, preto nemal priestor na písomné zmeny v tejto listine a dlh uznal tak, ako požadoval žalobca. Žalovaný to považoval ako istý druh nátlaku, žalobca zneužil jeho ťaživú finančnú situáciu, keďže pôžičku rýchlo potreboval.

19. Žalovaný taktiež naďalej v odvolaní uvádzal, že peniaze nevrátil včas v dôsledku rôznych okolností, so žalobcom to konzultoval a tento mu ústne prisľúbil posun termínu na vrátenie pôžičky bez sankcie. Navyše omeškanie žalobcovi rôznym spôsobom kompenzoval, čo uviedol v konaní pred súdom prvej inštancie.

20. Podporne žalovaný považoval výšku zmluvnej pokuty za nezákonnú, opätovne zdôraznil, že v dôsledku rôznych kompenzácií v prospech žalobcu bol akýkoľvek potencióálny škodlivý následok omeškania s vrátením poskytnutej pôžičky odvrátený. Mal za to, že zo strany žalobcu ide o konanie proti dobrým mravom, nakoľko pôžičku mal vrátenú spolu s cenou úveru a požadovaná zmluvná pokuta bez preukázania akejkoľvek škody v dôsledku omeškania je zjavne amorálna. Okrem toho je mu známe, že v čase poskytnutia pôžičky žalobca poskytoval pôžičky viacerým osobám, napriek tomu, že nedisponoval vlastným bankovým účtom, ten je vedený na jeho syna, kde takéto konanie sa javí ako vysoko špekulatívne z rôznych dôvodov. Napriek tomu súd prvej inštancie považoval vyjadrenia žalobcu za vierohodné, s čím sa žalovaný nestotožňuje.

21. Žalovaný zhrnul, že údajná dohoda o zmluvnej pokute je nejasná, neurčitá, zmätočná, ktorá nemá oporu v predmete plnenia a nárok žalobcu nie je preukázaný ani z hľadiska rozsahu uplatnenej výšky. Okrem zmluvnej pokuty namietal aj súdom prvej inštancie priznané úroky z omeškania opätovne argumentujúc, že žalobca súhlasil s neskorším vrátením pôžičky ústnou formou, keby to tak nebolo, žalobu by bol podal oveľa skôr. Podľa názoru žalovaného žalobca účelovo čakal na vrátenie pôžičky a s odstupom času zákerne žalobu podal, pričom až v priebehu konania vzniesol požiadavku na priznanie úrokov z omeškania.

22. Žalovaný preto navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

23. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhol rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu ako vecne správny potvrdiť. Odvolacie námietky žalovaného považoval za nedôsledné, vyslovene subjektívne, opierajúce sa o jednostranne subjektívne vnímanie rozhodujúcich skutočností. Tvrdenie žalovaného, že písomnú dohodu o zmluvnej pokute nemal možnosť nijako pripomenovať a túto by nebol podpísal, ak by súrne nepotreboval požičané finančné prostriedky, označil žalobca za účelové, odporujúce jeho vlastnému konaniu. Žalovaný bol v čase uzatvorenia dohody o zmluvnej pokute riadne oboznámený s obsahom a právnym významom zabezpečenia vrátenia pôžičky, ako na to správne poukázal súd prvej inštancie v bodoch 10. a 29. odôvodnenia napadnutého rozsudku.

24. Žalobca mal za to, že žalovaný v konaní svoje tvrdenia nepreukázal, neuniesol dôkazné bremeno pre spochybnenie žaloby. Poukázal na to, že žalovaný v odvolaní neuvádza žiadne nové skutočnosti, hodnotiace úsudky, ani právnú argumentáciu, ktoré by mali za následok zmenu zrozumiteľnej a presvedčivej právnej argumentácie použitej v odôvodnení napadnutého rozsudku, len opakuje argumentáciu z konania pred súdom prvej inštancie, čím sa podľa názoru žalobcu žalovanému nepodarilo relevantne a v zákonom požadovanej intenzite naplniť ani jeden z dvoch odvolacích dôvodov (nesprávne skutkové zistenia, nesprávne posúdenie veci). Žalovaný vlastnou optikou a v rozpore s obsahom zisteného skutkového stavu tento interpretuje ako odvolacie dôvody, ktoré nie sú podľa názoru žalobcu spôsobilé privodiť zmenu v hodnotení skutkového stavu, ani v právnom posúdení veci. Podľa názoru žalobcu sa súd prvej inštancie vyčerpávajúco a postačujúco zrozumiteľným spôsobom vysporiadal so všetkými obrannými námietkami žalovaného uplatnenými v priebehu súdneho konania, rovnako tak s prostriedkami procesného útoku na strane žalobcu.

25. Podľa názoru žalobcu žalovaný uplatnenou obranou nepreukázal, že by prejavom jeho vôle nechcel spôsobiť zmluvou o pôžičke zamýšľané právne účinky a jej zabezpečenie zmluvnou pokutou. Žalobca v konaní vysvetlil, že k zabezpečeniu zmluvnou pokutou pristúpil z toho dôvodu, že v minulosti v

podobných situáciách žalovaný pravidelne meškal s vrátením pôžičky a žalovaný z rovnakého dôvodu s dojednaním o zmluvnej pokute prejavil svojim podpisom súhlas. Nebolo tiež preukázané, že by právny úkon žalovaného nebol urobený slobodne a vážne, pričom obsah zmluvy je možné považovať za dostatočne určitý a zrozumiteľný.

26. K argumentácii žalovaného, že vzhľadom na označenie listiny ako uznanie dlhu túto vnímal len ako uznanie dlhu, a nie aj ako dohodu o zmluvnej pokute žalobca s poukazom na ust. § 34 OZ uviedol, že rozhodujúcim definičným znakom každého právneho úkonu je jednota vôle a jej prejavu. Pokiaľ neexistuje vôľa (napr. v prípade fyzického násillia), nie je daný ani právny úkon; právny úkon však nie je ani vtedy, ak nedôjde k prejavu vôle. Na existencia vôle ako psychického vzťahu konajúceho človeka k zamýšľanému a chcenému následku sa pri jej prejave prihliada predovšetkým na základe objektívnych skutočností. Samotná vôľa ako vnútorný psychický stav jednotlivca totiž nemôže byť predmetom dokazovania, tým môžu byť len skutočnosti vonkajšieho sveta, prostredníctvom ktorých sa vôľa zmluvných strán prejavuje navonok, teda prejav vôle. Platí to, čo je napísané, čiže prejavene a nemôže platiť, to, čo niekomu neskôr (ne)vyhovuje. Podľa žalobcu je nepripustné a zjavne účelové spochybňovanie vlastného písomného prejavu žalovaného ex post vytvorenými subjektívnymi pocitmi. Mal za to, že na strane žalovaného ide o dodatočne a subjektívne účelovo vytvorené obranné tvrdenia ohľadne nereálneho vnímania navonok prejavenej vôle. Žalobca tiež poukázal na to, že prípadná rozdielna pohnútká (motív), či vnútorná výhrada len jednej zmluvnej strany nemá podľa judikatúry a právnej doktríny vplyv na platnosť právneho úkonu. Inak povedané, ak jedna zo strán právneho úkonu (zmluvy) sleduje dosiahnutie účelu, ktorý v obsahu právneho úkonu nie je vyjadrený a o ktorom druhá strana nevie a vedieť nemôže, ide len o pohnútku (motív), ktorá je právne bezvýznamná a na platnosť právneho úkonu nemá vplyv. Žalobca mal za to, že tvrdenie žalovaného, že sa jedná o neplatný právny úkon je iba jeho účelovým tvrdením, ktoré je v rozpore so samotným konaním žalovaného.

27. Žalobca poukázal tiež na to, že v tomto prípade nemožno uvažovať ani o simulácii, pri ktorej vôľu uzavrieť simulovaný právny úkon nemá žiadna zo strán. Pokiaľ jedna strana chce právny úkon uzavrieť a prejaví reálnu vôľu byť takýmto právnym úkonom i viazaná, zatiaľ čo druhá strana koná „naoko“ (predstiera vôľu) a táto okolnosť nie je dobromyseľnému účastníkovi úkonu známa, jedná sa zo strany osoby konajúcej v simulácii (nevážne) len o mentálnu rezerváciu, ktorá nespôsobuje neplatnosť právneho úkonu. V obrane žalovaného produkovanej tak v konaní, ako aj v odvolaní sa podľa žalobcu jedná o prípad takejto mentálnej rezervácie.

28. Ďalšie vyjadrenia v odvolacom konaní podané neboli.

29. Krajský súd funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní žalovaného podľa § 34 ods. 1 CSP preskúmal vec v rozsahu odvolania podľa § 379 CSP, len z dôvodov vymedzených v odvolaní podľa § 380 ods. 1 CSP a mimo nich v rozsahu väd týkajúcich sa procesných podmienok v zmysle § 380 ods. 2 CSP, ktoré vady nezistil, bez potreby nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a rozsudok súdu prvej inštancie zmenil podľa § 388 CSP z nasledovných dôvodov:

30. Odvolanie žalovaného je čiastočne dôvodné.

31. V prvom rade odvolací súd zdôrazňuje, že sa v rámci odvolacieho prieskumu súc viazaný odvolacím dôvodom nezaoberal správnosťou právneho záveru súdu prvej inštancie ohľadne (ne)platnosti jednostranného právneho úkonu – samotného uznania dlhu obsiahnutého v listine označenej ako „uznanie dlhu“. Svoj prieskum zameril len na otázku, či v rámci tejto listiny došlo k platnému uzavretiu dohody o zmluvnej pokute v písomnej forme.

32. K odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP odvolací súd uvádza nasledovné:

33. Žalovaný v odvolaní vytýka súdu prvej inštancie nesprávnosť skutkového zistenia, že bol v omeškani s úhradou dlhu tvrdiac, že so žalobcom sa ústne dohodol na posunutí termínu splatnosti. K tomu odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie poznamenáva, že toto skutkové tvrdenie žalovaného bolo v konaní sporným, žalobca uzavretie takejto dohody poprel, preto bolo na žalovanom jej existenciu preukázať, nakoľko z jej uzavretia by vyplýval pre žalovaného priaznivý právny následok spočívajúci v tom, že by nebol v omeškani so zaplacením dlhu a tým nemusel zaplatiť úroky z omeškania ani prípadnú zmluvnú pokutu. Nakoľko však žalovaný uzavretie a existenciu takejto dohody nepreukázal, je správne skutkové

zistenie súdu prvej inštancie, že od 11.06.2016 bol v omeškaní so zaplatením sumy 10 000,- €. Tvrdenie žalovaného, že k dohode o posune termínu splatnosti muselo dôjsť, inak by bol žalobca podal žalobu už skôr, je len nepreukázaným dohadom žalovaného. Je vecou rozhodnutia žalobcu, kedy sa rozhodne žalobu podať, skutočnosť, že žalobu nepodal hneď po termíne splatnosti dlhu vo výške 10 000,- € automaticky nesvedčí o tom, že došlo k dohode o posunutí termínu splatnosti dlhu. Žalovaný mohol zabrániť narastaniu úroku z omeškania, či prípadnej zmluvnej pokuty skorším splnením dlhu.

34. K odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP odvolací súd uvádza nasledovné:

35. Žalovaný v odvolaní nesúhlasil s právnym záverom súdu prvej inštancie o platnom uzavretí dohody o zmluvnej pokute vychádzajúcim z ustanovení § 544 ods. 1 a 2 OZ a § 40 ods. 3 OZ.

36. V prvom rade namietal, že listinu označenú ako uznanie dlhu, vnímal len ako uznanie dlhu a vyhlásenie v listine obsiahnuté, že v prípade porušenia povinnosti zaplatiť sumu 10 000,- € v dohodnutej lehote zaplatí žalobcovi aj zmluvnú pokutu tiež považoval taktiež len za jednostranné vyhlásenie, nie dohodu. Taktiež namietal, že listinu si nemal čas preštudovať a pripomienkovať, žalobca na neho vyvinul nátlak spočívajúci v okamžitom rozhodnutí, či predmetnú listinu podpíše, nakoľko neodkladne potreboval pôžičku.

37. K tomu odvolací súd uvádza, že v konaní pred súdom prvej inštancie nebolo bližšie stranami sporu vysvetlené a najmä preukázané, v čom mal spočívať zhon pri podpisovaní predmetnej listiny. Žalobca sám vypovedal, že listinu pripravil vopred a následne ju dal žalovanému, ktorý s ňou šiel na notársky úrad vzhľadom na požiadavku žalobcu, aby bol podpis žalovaného na listine úradne osvedčený. Na ceste na notársky úrad a späť si mohol žalovaný listinu v pokoji prečítať, šiel tam zrejme bez žalobcu (žalobca vypovedal: „Akonáhle prišiel B., t. j. žalovaný s overeným jeho podpisom na uznaní dlhu, následne potom ja som mu odovzdával peniaze.“), preto neobstojí jeho námietka, že nemal čas ju preštudovať. Z uvedených dôvodov však neobstojí ako vierohodné a uveriteľné ani tvrdenie žalobcu v rámci jeho výsluchu, že pre zhon podpísal iné vyhotovenie listiny, než dal na podpis žalovanému. Sám totiž vypovedal, že listinu pripravil vopred a podpísal ju (viď č. I. 219 spisu). V konaní nebolo teda preukázané tvrdenie žalovaného, že nemal čas na preštudovanie zmluvy, ani tvrdenie žalobcu, že vyhotovenia listín sa podpisovali v zhone. Nemožno teda v týchto časových súvislostiach o nátlaku pri podpisovaní listiny.

38. Pokiaľ však ide o samotné uzavretie dohody o zmluvnej pokute, odvolací súd sa nestotožňuje s výkladom ust. § 40 ods. 3 OZ zo strany súdu prvej inštancie, resp. jeho aplikáciou na zistený skutkový stav. Podľa názoru odvolacieho súdu sa pod tým, že podpisy viacerých osôb robiacich (tvoriacich) (dvojstranný) právny úkon nemusia byť na tej istej listine myslí situácia, že v rámci kontraktačného procesu zašle navrhovateľ ním podpísaný návrh na uzavretie zmluvy (tzv. ofertu) druhej potenciálnej zmluvnej strane a táto má dve možnosti ako návrh prijať, akceptovať (tzv. akceptácia), a to buď podpisom samotného návrhu na uzavretie zmluvy, t.j. podpíše tú istú listinu, alebo na osobitnej listine vyhlási, že návrh na uzavretie zmluvy prijíma a toto vyhlásenie podpíše. Obidvoma spôsobmi dôjde k uzavretiu zmluvy. Nie je pritom podmienkou, aby návrh na uzavretie zmluvy bol takto označený, môže byť (a často v praxi aj je) označený priamo ako zmluva. V zmysle § 43a OZ je totiž návrhom na uzavretie zmluvy prejav vôle smerujúci k uzavretiu zmluvy, ktorý je určený jednej alebo viacerým určitým osobám, tento prejav vôle sa teda posudzuje podľa jeho obsahu a zamýšľaných následkov bez ohľadu na jeho označenie. Návrh na uzavretie zmluvy nie je pritom možné akceptovať donekonečna, ale v zmysle § 43b ods. 1 písm. a) a b) OZ uplynutím primeranej doby s prihliadnutím na povahu navrhovanej zmluvy a na rýchlosť prostriedkov, ktoré navrhovateľ použil pre zaslanie návrhu, ak nebola dohodnutá lehota na prijatie návrhu. Podľa názoru odvolacieho súdu sa teda pod situáciou uvedenou v § 40 ods. 3 OZ nemyslí prípad, že existujú dve identické vyhotovenia tej istej listiny (zmluvy), pričom na každej z nich je len podpis jednej zmluvnej strany. V prípade obligatórnej písomnej formy právneho úkonu – zmluvy, totiž druhá zmluvná strana môže akceptovať len návrh na uzavretie zmluvy, ktorý jej došiel podpísaný navrhovateľom (nepodpísaný písomný návrh totiž nie je prejavom vôle smerujúcim k uzavretiu zmluvy), pričom obe zmluvné strany nemôžu byť navrhovateľom zmluvy, teda v tomto prípade žalobca pošle, resp. dá žalovanému návrh na uzavretie zmluvy – dohody o zmluvnej pokute ním podpísaný a žalovaný pošle, dá žalobcovi návrh na uzavretie zmluvy podpísaný len ním. V prípade dvoch vyhotovení tej istej listiny, pri ktorých je každé vyhotovenie podpísané len jednou konajúcou osobou, totiž nie je zřejmé, ktoré z nich je návrhom na uzavretie zmluvy a ktoré jeho akceptáciou. Inak povedané, ak žalobca tvrdí, že návrh na

uzavretie zmluvy – dohody o zmluvnej pokute pripravil a jedno vyhotovenie podpísal, právne účinným právnym úkonom – písomným návrhom na uzavretie zmluvy je len prejav vôle žalobcu smerujúci k uzavretiu dohody, len tento podpísaný návrh mohol žalovaný právne účinným spôsobom akceptovať, a to buď podpísaním tej istej listiny, alebo podpísaním (osobitného) vyhlásenia o jej akceptovaní na osobitnej listine. Nepodpísaný písomný návrh na uzavretie zmluvy je len „zdrapom papiera“, bez jeho podpisu nevyplýva, že ho učinila osoba tam uvedená, a preto ho nemožno akceptovať. Ak žalovaný mal návrh podpísať ako prvý, on bol navrhovateľom a na platné uzavretie zmluvy sa vyžadovalo, aby ním podpísaný návrh na uzavretie zmluvy došiel žalobcovi na akceptáciu. Opätovne nepodpísaný písomný návrh na uzavretie zmluvy nevyvoláva žiadne právne účinky, preto ho nemožno akceptovať.

39. V okolnostiach tohto prípadu žalobca vypovedal, že listinu označenú ako uznanie dlhu obsahujúcu aj vyhlásenie o zmluvnej pokute pripravil a podpísal on. On mal byť teda navrhovateľom. Vo svojej výpovedi uviedol: „Toho 30.03.2016 som ja si vytlačil jednu listinu uznania dlhu, ktorú som podpísal, druhú som dal na podpis žalovanému.“ Z uvedeného vyplýva, že žalovanému dal do rúk nepodpísanú listinu, čím nebola dodržaná písomná forma návrhu na uzavretie dohody o zmluvnej pokute, nakoľko pojmovou náležitosťou písomnej formy nie je len písomnosť, ale aj podpis. Preto žalovaný nepodpísaný návrh na uzavretie dohody nemohol právne účinným spôsobom akceptovať hoc aj úradne osvedčeným podpisom a mohol byť v domnení aj vzhľadom na formuláciu nielen uznania dlhu, ale aj zmluvnej pokuty ako jeho vyhlásenia, že podpisuje jednostranné vyhlásenie, nie dohodu. Aj keď možno pripustiť, že podpisom a predložením listiny žalobcovi sa stal žalovaný navrhovateľom dohody o zmluvnej pokute, žalobca by ju však následne musel akceptovať v písomnej forme, sám však vypovedal, že jedno vyhotovenie listiny podpísal predtým, ako druhé vyhotovenie odovzdal žalovanému na podpis, nie potom. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33 Odo 457/2004: „Ak je záväzok dlžníka zaplatiť v prípade nesplnenia dlhu zmluvnú pokutu obsiahnutý v jeho jednostrannom písomnom uznaní dlhu, nie je zmluvná pokuta platne dojednaná, pokiaľ veriteľ prijal tento záväzok dlžníka len ústnym, alebo konkludentným prejavom vôle.“

40. Na podporu vyššie uvedenej interpretácie ust. § 40 ods. 3 OZ zo strany odvolacieho súdu odvolací súd poukazuje na odbornú literatúru: „Vo všeobecnosti sa akceptuje ako písomná forma právneho úkonu aj to, ak je písomnosť (napr. ponuka a akceptácia) obsiahnutá vo viacerých listinách vystavených (vyhotovených) v písomnej forme.“ (JUDr. Jaroslav Krajčo: Občiansky zákonník pre prax (komentár). Judikatúra NS SR, NS ČR, ESD, ESLP, Vydavateľstvo EUROUNION, máj 2015, str. 518). Odvolací súd taktiež poukazuje na stanovisko Najvyššieho súdu ČSSR publikované pod č. Cpj 171/1964 v Zborníku stanovísk, záverov, rozborov a zhodnotenia súdnej praxe, správ a rozhodovania súdov a súdnych rozhodnutí NS 1964 – 1969, zv. III, ktorý vydal NS ČSSR nákladom ŠEVT, Praha 1980, kde sa na str. 277, ods. 5 uvádza: „Písomná forma právnych úkonov môže byť dvojaká: jednoduchá písomná forma alebo forma úradnej zápisnice. Pre zachovanie jednoduchšej písomnej formy, ktorej pojmové náležitosti sú písomnosť a podpis, stačí, ak dôjde k písomnému návrhu a k jeho písomnému prijatiu; len pri zmluve o prevode nehnuteľnosti musia byť prejavy účastníkov na tej istej listine. Kvalifikovanú písomnú formu (formu úradnej zápisnice) vyžaduje Občiansky zákonník v § 40 ods. 5, ak ide o písomný právny úkon tých, ktorí nemôžu čítať alebo písať; takúto formu (formu notárskej zápisnice) umožňuje v § 476 ods. 1 pri zriadení závetu.“ Rovnaký záver je vyslovený napr. aj v rozsudku NS ČR sp. zn. 21 Cdo 2186/2012 zo dňa 27.08.2013, podľa ktorého: „Na uzavretie zmluvy písomnou formou stačí, ak dôjde k písomnému návrhu a k jeho písomnému prijatiu; ak ide o zmluvu o prevode nehnuteľností, musia byť prejavy účastníkov na tej istej listine (§ 46 ods. 2 obč. zák.). Písomná forma právneho úkonu predpokladá splnenie dvoch náležitostí, a to písomnosti a podpisu. Písomnosť spočíva v tom, že prejav vôle (právny úkon) konajúceho subjektu zahŕňa všetky podstatné náležitosti zachytené v písomnom texte listiny (právne významný je iba ten prejav vôle konajúceho, ktorý je vyjadrený v písomnom texte; preto eventuálne zábery konajúceho v písomnom texte nevyjadrené sú právne bezvýznamné).“

41. Podporne na rozdiel od súdu prvej inštancie je odvolací súd názoru, že vyhlásenie obsiahnuté v listine: „V prípade, že v dohodnutej lehote požičané peniaze nevrátim, zaväzujem sa uhradiť zmluvnú pokutu A. B. vo výške 30,- Eur, slovom tridsať eur, za každý deň omeškania.“ v spojení s dovetkom: „Súčasne prehlasuje(m), že toto uznanie som podpísal slobodne, vážne a bez nátlaku.“, za ktorým nasleduje miesto, čas vyhotovenia a podpísania listiny a priestor na podpis uvedený slovom „podpis:“ nie „podpisy“ a je pripojený podpis žalovaného s osvedčením o pravosti podpisu na rube listiny nasvedčuje tomu, že sa jednalo len o jednostranné vyhlásenie žalovaného. V texte sa uvádza, že listinu – uznanie dlhu podpísal (teda len žalovaný), nie podpísali (žalovaný aj žalobca), v listine niet osobitnej zmienky

o podpisovaní dohody o zmluvnej pokute. Na podporu svojej argumentácie odvolací súd tiež poukazuje na nezanedbateľnú skutočnosť vyplývajúcu z obsahu spisu, že k samotnej žalobe v čase jej podania (18.02.2019) žalobca pripojil ako prílohu fotokópiu listiny označenej ako uznanie dlhu, na ktorej sa nachádza len úradne osvedčený podpis žalovaného, žalobca disponujúci originálom listiny nevysvetlil, z akého dôvodu k žalobe nepriložil hoc aj len vo fotokópii ako dôkaz aj druhé vyhotovenie listiny opatrené len jeho podpisom (keď sa žalobou pôvodne domáhal len zaplattenia zmluvnej pokuty) a učinil tak až o štyri roky neskôr po odročení pojednávania konaného dňa 27.02.2023, na ktorom súd prvej inštancie (majúc v tom čase k dispozícii len fotokópiu listiny označenej ako uznanie dlhu len s úradne osvedčeným podpisom žalovaného) v rámci predbežného právneho posúdenia veci uviedol: „...súd takéto prehlásenie o zmluvnej pokute a priori nemôže považovať za dohodu zmluvných strán zmluvy o pôžičke, keď na predmetnom uznaní dlhu absentuje podpis veriteľa. Je to iba uznanie dlhu dlžníka.“ (č. I. 210 spisu). Napokon odvolací súd uvádza, že pre platnosť právneho úkonu – uznania dlhu, či dohody o zmluvnej pokute v písomnej forme sa v zmysle Občianskeho zákonníka nevyžaduje úradne osvedčený podpis konajúcej osoby. Žalobca však nevysvetlil, prečo je úradne osvedčený len podpis žalovaného na jednom vyhotovení listiny, avšak jeho podpis na druhom vyhotovení úradne osvedčený nie je.

42. Vyššie uvedené postačuje pre prijatie právneho záveru, že k platnému uzavretiu dohody o zmluvnej pokute hoc aj poňatej do uznania dlhu nedošlo, a preto žalobca nemá právo na jej zaplattenie. Nakoľko ďalšia argumentácia strán sporu týkajúca sa vnímania listiny zo strany žalovaného len ako uznania dlhu, týkajúca sa jednoty vôle a jej prejavu, pohnútky, motívu, vnútornej výhrady, či mentálnej rezervácie, neurčitosti, či nejasnosti ustanovenia o zmluvnej pokute, jej neprimeranosti, rozpore s dobrými mravmi, či o amorálnosti požadovania zmluvnej pokuty, keď žalobcovi porušením povinnosti vrátiť načas pôžičku vrátane odmeny žiadna škoda nevznikla, je už bez právneho významu pre výsledok sporu, odvolací súd sa ňou preto nezaoberal. Okrem rozhodnutí, na ktoré už poukázal súd prvej inštancie v bode 40. odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolací súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 218/2010 zo dňa 23.11.2010, kde sa o. i. taktiež uvádza: „To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESLP. Judikatúra tohto súdu teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).“

43. Odvolanie žalovaného je však nedôvodné, pokiaľ sa domáha zamietnutia žaloby aj v časti súdom prvej inštancie priznaného úroku z omeškania. Ako už bolo uvedené vyššie, žalovaný nepreukázal dohodu o zmene, posunutí dátumu splatnosti istiny pôžičky vo výške 8 500,- € na neskorší termín ako 10.06.2016. Prípadná kompenzácia spočívajúca vo vytvorení príležitosti pre žalobcu na nejakom festivale vykonávať svoju podnikateľskú činnosť (uvádzaná žalovaným na pojednávaní konanom dňa 27.02.2023) je bez právneho významu. Občiansky zákonník neviaže možnosť neplatenia úroku z omeškania na inú činnosť dlžníka pre veriteľa nemajúcu súvis s právnym vzťahom, z ktorého právo veriteľa na úrok z omeškania vzišlo. Dôvodom pre neplatenie úroku z omeškania je v zmysle § 517 OZ len prípad, keď veriteľ včas a riadne ponúknuté plnenie od dlžníka neprijme alebo mu neposkytne súčinnosť potrebnú na splnenie dlhu. V takom prípade preto zákon ustanovuje, že k omeškaniu dlžníka s plnením peňažného dlhu nedôjde. V konaní však nebolo tvrdené, ani preukazované, že by bol žalobca odmietol prijať včas a riadne ponúknuté plnenie od dlžníka, resp. že by bola potrebná nejaká súčinnosť žalobcu na splnenie dlhu žalovaným v dohodnutej lehote splatnosti.

44. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd v zmysle § 388 CSP zmenil odvolaním napadnutý I. výrok rozsudku súdu prvej inštancie, nakoľko neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie ani na jeho zrušenie, a to tak, že uložil žalovanému zaplatiť len úrok z omeškania vo výške 5% ročne z istiny pôžičky 8 500,- € od 11.06.2016 do 02.10.2018, t.j. vo výške 981,58 € v lehote troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku a žalobu okrem už súdom prvej inštancie (II. odvolaním nedotknutým výrokom napadnutého rozsudku) zamietnutej časti zamietol aj v zostávajúcej časti – uplatnenej zmluvnej pokuty vo výške 4 215,- €.

45. Odvolací súd rozhodol aj bez návrhu v zmysle § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 a 2 CSP o nároku strán sporu na náhradu trov konania prvoinštančného i odvolacieho,

pretože zmenil prvoinštančné rozhodnutie (§ 396 ods. 2 CSP). V konaní ako celku činí väčšinový úspech žalovaného 81,72%, nakoľko žalobcovi bola z uplatnenej sumy 5 369,91 € (zmluvná pokuta 4 215,- € + úrok z omeškania 1 154,91 €) priznaná len suma 981,58 € (časť úroku z omeškania). Úspech žalobcu tak činí 18,28%. Preto odvolací súd po odpočítaní rozsahu úspechu žalobcu od rozsahu úspechu žalovaného v spore priznal žalovanému voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 63,44%.

46. O výške náhrady trov konania rozhodne v zmysle § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. Z tohto dôvodu určil odvolací súd začiatok lehoty na plnenie podľa § 232 ods. 2 CSP od právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.

47. Rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
 - b) kto ho robí,
 - c) ktorej veci sa týka,
 - d) čo sa ním sleduje a
 - e) podpis
- (§ 127 ods. 1 CSP).

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

Strany sporu majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak neboli splnené podmienky podľa § 429 CSP, resp. dovolanie má vady podľa § 429 CSP napriek riadnemu poučeniu dovolateľa o povinnosti podľa § 429 CSP v odvolacom konaní, resp. napriek výzve súdu prvej inštancie adresovanej dovolateľovi na odstránenie väd a jeho poučení o následkoch neodstránenia väd dovolania, dovolací súd dovolanie odmietne (§ 447 písm. e) CSP v spojení s § 436 ods. 1 CSP).